

Nya Testamentet delas ut till pastorerna som kommer fram och tackar Gud och ber

Invigning av Nya Testamentet på gagauziska

Dånet från en väldig kör på 130 medlemmar fyller det stora kyrkorummet i baptistkyrkan i Çadir-Lunga, Moldavien. De sjunger på gagauziska, de sjunger på ryska. De sjunger "Kungars Kung". Det är högtid och invigning av Nya Testamentet på gagauziska. Pastor Vladimir Kusursuz som leder gudstjänsten säger att det kommer att höras sådan sång i himlen en gång. Många gäster är närvarande, bland annat representanter från Moldaviska Bibelsällskapet, Gideoniterna, pastorer från olika församlingar. Institutet för Bibelöversättning är naturligtvis också med. Efter 32 år är arbetet äntligen slutfört. Borislav Arapovic påbörjade projektet 1974. Hans namn nämns.

Vi saknar Ingemar Martinson, vår tidigare styrelsemedlem som hade stora visioner för gagauzerna, ett kristet turkfolk som kan göra sig förstådda bland de flesta turkiska folkslag. Han såg fram emot att få se detta Nya Testamente tryckt. Han hann inte se det, för han hör den himmelska sången redan. Men han visste att tryckningen hade påbörjats.

På kvällen två dagar innan, landar Gun Solmark Svensson från Huskvarna och jag i Chisinau, Moldaviens huvudstad. Vladimir möter. Först hälsar vi på några vänner innan vi fortsätter på guppiga vägar söderut. Det småregnar.

Plötsligt hör vi oljud. Ljuddämparen har ramlat av och slår mot karossen. Upphängningen av gummi har gått av. Vladimir lägger sig på den blöta asfalten, klockan är ett på natten. Jag lyser med en ficklampa och vi hjälps åt att hänga upp ljuddämparen med en ståltråd. Det kommer att hålla tills vi kommer fram. Vi passerar Komrat, huvudstad för gagauzernas autonoma område Gagauzien, eller Gagauz-Yeri som det heter på gagauziska, sedan 1994. Där finns bland annat gagauziskt kulturcenter och universitet. Men vi fortsätter mot Çadir-Lunga där Vladimir bor och där invigningen skall äga rum. Från början var det tänkt att högtiden med alla kyrkor och offentliga personer skulle hållas i Komrat men kultur- och språkcentret har vägrat att medverka. Antagligen påverkat av den ortodoxa kyrkans negativa inställning till denna "protestantiska" översättning, får vi veta av Vladimir. Den ortodoxa kyrkan fick förfrågan om att vara med i översättningsarbetet ifrån början men har valt att ställa sig utanför. Förmodligen låg deras inställning också till grund för att man inte kunde hyra en större sal för högtiden i Çadir-Lunga. Men Vladimir har skrivit en större artikel i den lokala tidningen och bjudit alla att komma till högtiden – till baptistkyrkan.

Vi lägger oss klockan halv fyra på natten. Några gäster har redan kommit och sover, bl a engelsmannen James Dannenberg som har varit exegetisk granskare och ryskan Natasja Manzienko, projektkoordinator. Vi har tid att vila upp oss, invigningen som var planerad för fredag har flyttats till lördag den 27 maj.

Här delas "Ordet": Man hade bakat en tårta som såg ut som Nya Testamentet!

Bayraktars son och änka, Natasja Manzienko, James Dannenberg, Branislav Kalcevic, Bayraktars andra son och Vladimir Kusursuz

Lång historia

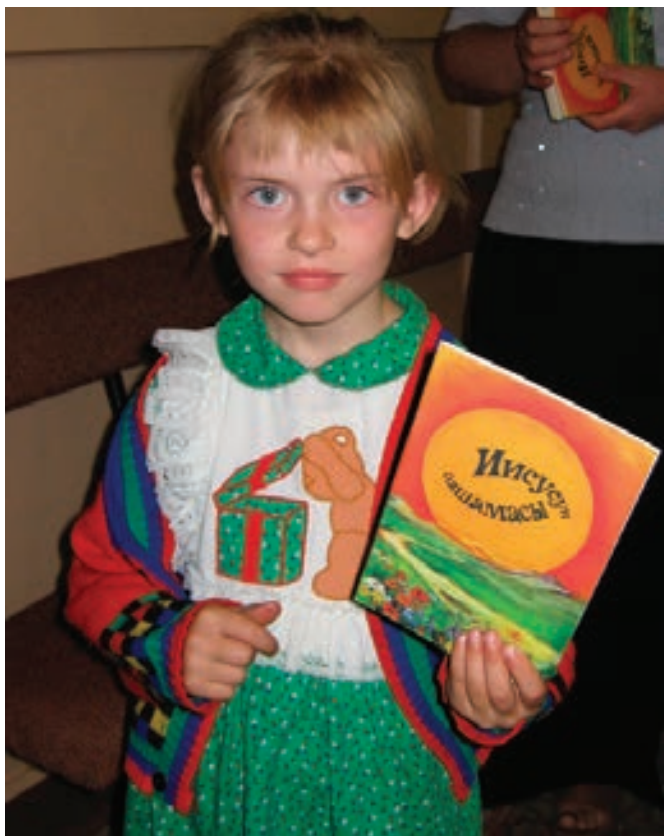
Gagauzerna är ett av få kristna folk bland turkiska folkgrupper. Ändå fick de vänta på sitt Nya Testamente länge. Projektet var i sin linda 1974 då Borislav Arapovic hittade en gagauzisk översättare, Dr. Boris Tukan, som utvandrat till Israel. Vi fick skaffa och bygga om en skrivmaskin med gagauziska kyrilliska bokstäver för honom. Fram till att Sovjet kollapsade 1990 hann han översätta hela Nya Testamentet. Då öppnades nya möjligheter att kontrollera översättningen på plats, i Gagauzien. Det visade sig att översättningen inte var tillräckligt bra för att man skulle kunna trycka den. Då kom Stefan Bayraktar in i bilden och till slut gjordes den om. Flera andra personer medverkade också. Boris Tukan tryckte dock sin översättning själv år 2003 i några hundra exemplar. När huvudöversättaren Stefan Bayraktar dog 2001 stannade projektet av. Hela Nya Testamentet var översatt men en del

ytterligare kontroller skulle göras och rättelser införas. Då tog Vladimir initiativet. Han var på besök i sin vänförsamling Kungsporskyrkan i Huskvarna och passade på att ringa till oss i Stockholm. Projektet fick ny fart. Det är tack vare honom det gagauziska Nya Testamentet har fått se dagens ljus. Stefan Bayraktars änka är med på högtiden med sina två söner. Det är en stor dag för dem. Många går fram och hälsar och gratulerar gagauzerna. Baptistunionens ledare Valerij Geletskij tackar Institutet, kyrkor och kristna i Sverige och uppmanar: "Den här boken måste läsas, spridas och predikas!"

Det låter så bra

När historien om Jesus som mättar 5000 män läses ur den nya översättningen säger en äldre man som sitter bakom mig: "Vad underbart. Det låter så bra! Jag förstår bättre nu". Han är rörd,

Flickan har fått häftet Jesu Liv på gagauziska. Snart får hon läsa Barnbibeln också!

hans ögon är tårfyllda. Sedan läses liknelsen om såningsmannen och verserna 11 och 12 ur Apostlagärningarna, kapitel ett. Barnen sjunger en sång om Guds Ord. Sedan delas boken ut till pastorerna som kommer fram och tackar Gud och ber. Vilken underbar syn. När kollekten skall tas upp beslutar man att den skall gå till Institutet, till bibelöversättningsarbetet! Med tanke på att Moldavien är Europas fattigaste land med en arbetslöshet på 70 % kan man inte låta bli att citera Paulus ur 2 Korintierbrevet: "trots deras djupa fattigdom överflödar de i den rikaste givmildhet. Jag kan försäkra er: efter sin förmåga, ja, över sin förmåga har de gett. ...De gav inte bara det jag hoppats på – efter Guds vilja gav de först och främst sig själva åt Herren..." Sedan var det dags att alla skulle få var sitt exemplar. Det har tryckts 5000 ex med kyrilliska bokstäver och 2500 ex med latinska bokstäver på ett lokalt tryckeri i Moldaviens huvudstad Chisinau. Böckerna har mycket hög kvalitet. De flesta ville ha kyrilliska bokstäver, somliga tog båda. Pingstvännerna och adventister har redan fått var sin del av denna upplaga. Nu planerar man att dela ut dem i juli då det kommer att hållas en gagauzisk världskongress i Komrat. Låt oss be för det!

Profetia

På kvällen satt vi i köket hemma hos Vladimir och hans fru Ljuba och pratade om högtiden som varit, i skenet av stearinljusen. Strömmen hade nämligen gått, vilket inte är något ovanligt, särskilt efter ett åskväder som det som gick när vi var i kyrkan. Vi tackade Gud för denna stora

dag innan vi gick och lade oss. Nästa dag, söndag, skulle vi vara med på förmiddagsgudstjänsten som börjar klockan nio. De förväntade sig att gästerna skulle predika. Jag berättade om en gagauzisk kvinna som jag hörde talas om i byn Besjalmá (Fem äpplen) som vi besökte första dagen. En syster i kyrkan där berättade att den där kvinnan hade berättat om Gud för henne i sexton år innan hon bestämde sig att ge sitt liv åt Gud. Nu är kvinnan död sedan några år. Men för många år sedan sade hon: "En dag kommer Guds Ord att översättas till gagauziska, får ni se." Hur kunde hon veta det? Jag är övertygad att hon har bitt till Gud om det. Det är tack vare hennes och många andras böner som det har skett. Ingen av oss människor skall ta åt sig äran själv, det är bara Gud som skall tackas!

Efter gudstjänsten hälsade jag en gammal syster på bänken vid kyrkporten. Ljanka, som hon hette, berättade: "Tack så mycket att ni har översatt Evangeliet (dvs NT). Det är så bra översatt! Nu kan vi läsa det, tack och lov. Annat var det förr. Då fick man låna en Bibel på ryska i bara tre dagar och läsa. Sedan fick man lämna tillbaka den för att någon annan skulle få läsa den i tre dagar. På det viset gick det runt." Den 12 augusti fyller hon 83 år.

Tack alla ni som har bitt och stött översättningen till gagauziska!

Text och bilder: Branislav Kalcevic

Ljanka: "Tack så mycket att ni har översatt Evangeliet. Det är så bra översatt!"

Gun Solmark Svensson med Vladimirs fru Ljuba på Çadir-Lungas gropiga gata

Månadens projekt

Vid IFBs 25-årsjubileum 1998 lanserade vi ett samarbetsprojekt som skulle ge 15 folkslag i OSS en översättning av Nya Testamentet. Gagauziska är det elfte av dem.

Stöd tryckningen av de återstående Nya Testamentena med din gåva till månadens projekt!

FAKTA Gagauzerna

Antal: ca 200 000 (varav 155 000 i Moldavien)

Språk: Gagauziska

Språkgrupp: Turkiska

Område: Gagauzien (södra Moldavien), Ukraina, Bulgarien, Rumänien

Religion: Ortodox kristendom, evangelisk kristna.

Bibel: Lukas (1927, omtryckt av IFB 1975) med kyrilliskt alfabet
Matteus (1934, omtryckt av IFB 1975) med latinskt alfabet
Nya översättningar:
Lukas (1997)
Nya Testamentet (2003) med latinskt alfabet
Nya Testamentet (2006) med både latinskt och kyrilliskt alfabet
Jesu liv (1981)
Psalmbok (1978)

Gagauzien är ett autonomt område i södra Moldavien med cirka 170 000 invånare. Majoriteten av befolkningen är gagauzer. Huvudstad är Komrat.

Gagauziska är ett turkiskt språk som är det officiella språket i Gagauzien tillsammans med moldaviska. Ryska används ofta.

Institutet för Bibelöversättning

Institutet för Bibelöversättning grundades i Stockholm år 1973 med huvuduppgiften att publicera Biblar "för icke-slaviska folk i slaviska länder", av vilka Sovjetunionen var det största. Där talas omkring 130 helt skilda språk. Sedan dess har vi arbetat med bibelöversättning på närmare 80 "sovjetiska" språk. Vi har tryckt Bibeln eller delar av den på mer än 60 språk, bl a första Bibeln på moldaviska och tadjikiska, Bibeln på georgiska, samt Nya Testamentet på adygeiska, altajiska, azerbajdjanska, balkariska, gagauziska, jakutiska, kabardinska, kalmuckiska, karakalpakiska, kirgiziska, komi, kurmanji-kurdiska, mariska, mordvin-erzjanska, olonets-karelska, ossetiska, tatariska, turkmeniska, tuvinska, uzbekiska och udmurtiska. Alla folk i världen skall ha tillgång till Bibeln på sitt eget språk.

Institutet för Bibelöversättning
Box 20100, 10460 Stockholm
Tel. 08-722 23 40, Fax 08-722 23 45
e-post info@IBTnet.org
Plusgiro 90 03 03-9

Raamatunkäännösinstituutti
Pl. 272, FI-00531 Helsinki, Finland
Tel. 09-774 43 50, Fax 09-739 795
e-post info.fin@IBTnet.org
Meritbanken 206518-17911

**Nyheter från
Institutet för Bibelöversättning**
är gratis
och utkommer 4 gånger per år